

PRIJEDLOG

**ZAKONA O PRAVU DRŽAVLJANA DRUGIH DRŽAVA ČLANICA EUROPSKE
UNIJE U IZBORIMA ZA PREDSTAVNIČKA TIJELA JEDINICA LOKALNE I
PODRUČNE (REGIONALNE) SAMOUPRAVE,
S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA**

Zagreb, srpanj 2010.

PRIJEDLOG ZAKONA O PRAVU DRŽAVLJANA DRUGIH DRŽAVA ČLANICA EUROPSKE UNIJE U IZBORIMA ZA PREDSTAVNIČKA TIJELA JEDINICA LOKALNE I PODRUČNE (REGIONALNE) SAMOUPRAVE

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavna osnova za donošenje ovog Zakona nalazi se u odredbi članka 132. stavka 4. Ustava Republike Hrvatske.

II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI

a) ocjena stanja

Usklađivanje zakonodavstva Republike Hrvatske sa pravnom stečevinom EU-a jedan je od uvjeta pridruživanja Europskoj uniji, a jedna od obveza koja proizlazi iz Nacionalnog programa Republike Hrvatske za pristupanje Europskoj uniji- u poglavlju 23- „Pravosuđe i temeljna ljudska prava“ je usklađivanje s direktivama EU-a iz područja ostvarivanja prava na glasovanje i kandidiranje na lokalnim izborima.

Prijedlog Zakona o pravu državljana drugih država članica Europske unije u izborima za predstavnička tijela u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave je propis čije donošenje i usvajanje predstavlja daljnje usklađivanje zakonodavstva Republike Hrvatske s pravnom stečevinom Europske unije u području ostvarivanja aktivnog i pasivnog biračkog prava na lokalnim izborima, te se odredbe Zakona usklađuju s:

Direktivom Vijeća 94/80/EZ od 19. prosinca 1994. kojom se detaljno utvrđuje postupak ostvarivanja aktivnog i biračkog prava na općinskim izborima za građane Unije s prebivalištem u državi članici čiji nisu državljani.

Sukladno članku 8b stavku 1. Ugovora o osnivanju Europske zajednice, kojim se svim građanima Europske unije osigurava da, bez obzira jesu li državljani države članice u kojoj borave ili nisu, mogu u toj državi ostvarivati aktivno i pasivno biračko pravo na lokalnim izborima pod jednakim uvjetima i sukladno Direktivi Vijeća 94/80/EZ od 19. prosinca 1994. kojom se detaljno utvrđuje postupak ostvarivanja aktivnog i biračkog prava na općinskim izborima za građane Unije s prebivalištem u državi članici čiji nisu državljani (u daljnjem tekstu: Direktiva), Prijedlogom zakona propisuje se postupak ostvarivanja prava glasa i kandidiranja na izborima za članove predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, za državljane drugih država članica Europske unije koji imaju prebivalište ili privremeni boravak u Republici Hrvatskoj, a koji nisu njezini državljani.

b) pitanja koja će se urediti Zakonom

Odredbama Zakona uređuje se ostvarivanje prava državljana država drugih država članica Europske unije koji imaju prebivalište ili privremeni boravak u Republici Hrvatskoj (u

daljnjem tekstu: državljani druge države članice Europske unije) u izborima za predstavnička tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Predlaže se da državljani druge države članice Europske unije, koji ima prebivalište ili privremeni boravak u jedinici u kojoj se provode izbori ima pravo birati članove predstavničkog tijela te jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave. Također se predlaže da se mogu kandidirati za člana predstavničkog tijela te jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Sukladno članku 8. stavak 1. i 2. Direktive predlaže se da je državljani druge države članice Europske unije dužan podnijeti zahtjev za upis u popis birača nadležnom tijelu koji vodi popis birača prema mjestu prebivališta ili privremenog boravka, najkasnije 30 dana prije početka izbora, te je uz zahtjev za upis u popis birača dužan predočiti od javnog bilježnika ovjerenu izjavu, u kojoj je navedeno njegovo državljanstvo, adresa njegova prebivališta ili privremenog boravka na području jedinice gdje se provode izbori, i izjavu da nije lišen prava glasovanja u državi članici Europske unije čiji je državljani.

Sukladno članku 10. stavku 1. i stavku 2. Direktive Zakonom se predlaže da se na postupak upisa u popis birača i zaštitu prava primjenjuju zakonske odredbe o popisima birača.

Sukladno članku 8. stavku 3. Direktive Zakonom se propisuje da nakon održanih izbora za predstavnička tijela jedinica državljani druge države članice Europske unije koji je upisan u popis birača ostaje i dalje u popisu birača, te se daljnja evidencija promjena odnosno brisanja iz popisa birača vodi sukladno zakonskim odredbama o popisima birača.

Osim prava na glasovanje, sukladno članku 9. Direktive Zakonom se propisuje da se državljani druge države članice Europske unije može kandidirati i biti izabran za člana predstavničkog tijela jedinice, pod istim uvjetima koji vrijede za državljane Republike Hrvatske propisanim Zakonom o izboru članova predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i pod uvjetom da mu u Republici Hrvatskoj i državi članici Europske unije čiji je državljani, nije pravomoćnom sudskom odlukom oduzeta poslovna sposobnost, odnosno da pojedinačnom presudom u kaznenom postupku ili presudom u građanskom postupku nije lišen prava na kandidiranje.

Nadalje, Zakonom se propisuju uvjeti pod kojim se državljani druge države članice Europske unije može kandidirati, te se predlaže da ako se na listi za izbor članova predstavničkih tijela nalazi kandidat državljani druge države članice Europske unije, uz listu kandidata mora biti priložena od javnog bilježnika ovjerena izjava kandidata u kojoj je navedeno njegovo državljanstvo i adresa njegova prebivališta ili privremenog boravka na području jedinice gdje se provode izbori i dokaz odnosno dokument nadležnih tijela vlasti države čiji je državljani kojim potvrđuje da nije lišen prava da se kandidira u toj državi ili dokument da takva diskvalifikacija u toj državi nije poznata.

Također se sukladno članku 5. stavku 2. Direktive Zakonom predlaže da u slučaju da kandidat ne dostavi nadležnom izbornom povjerenstvu dokaz odnosno dokument nadležnih tijela vlasti države čiji je državljani kojim potvrđuje da nije lišen prava da se kandidira u toj državi ili dokument da takva diskvalifikacija u toj državi nije poznata, njegova kandidatura smatra se nepravovaljanom.

Nadležno izborni povjerenstvo utvrđuje pravovaljanost liste kandidata, te je o pravovaljanosti liste dužno pismeno izvijestiti kandidata državljana druge države članice Europske unije.

Također se sukladno članku 10. stavku 2. Direktive Zakonom predlaže da u slučaju da nadležno izborno povjerenstvo listu kandidata proglasi nepravovaljanom, kandidat državljanin druge države članice Europske unije, ima pravo prigovora nadležnom izbornom povjerenstvu odnosno u drugom stupnju pravo žalbe Ustavnom sudu Republike Hrvatske, sukladno odredbama o zaštiti izbornog prava propisane zakonom kojim se propisuje način, uvjeti i postupak za izbor članova predstavničkih tijela.

Sukladno članku 11. Direktive zakonom se propisuje da je o načinu ostvarivanja prava glasovanja i kandidiranja državljanina druge države članice Europske unije za člana predstavničkog tijela jedinica, nadležno izborno povjerenstvo dužno izvijestiti javnost sredstvima javnog priopćavanja.

c) Posljedice koje će donošenjem Zakona proisteći

Predloženim odredbama Prijedloga zakona postiže se:

- usklađivanje zakonodavstva Republike Hrvatske s pravnom stečevinom Europske unije u području ostvarivanja prava glasovanja i kandidiranja na izborima u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave državljanina drugih država članica Europske unije, odnosno na izborima članova predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave građana Europske unije.

III. OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Za provedbu ovog Zakona nije potrebno osigurati posebna sredstva u Državnom proračunu.

IV. PRIJEDLOG DA SE ZAKON DONESE PO HITNOM POSTUPKU

Sukladno članku 161. stavku 1. Poslovnika Hrvatskoga sabora („Narodne novine“, broj: 71/00., 129/00., 117/01., 6/02.-pročišćeni tekst, 41/02., 91/03., 58/04., 39/08. i 86/08.) predlaže se donošenje ovoga Zakona po hitnom postupku, budući da se predloženim Zakonom hrvatsko zakonodavstvo usklađuje s propisima Europske unije.

V. TEKST KONAČNOG PRIJEDLOGA ZAKONA, S OBRAZLOŽENJEM

Uz prijedlog za donošenje ovog Zakona dostavlja se Konačni prijedlog zakona o pravu državljanina drugih država članica Europske unije u izborima za predstavnička tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA

O PRAVU DRŽAVLJANA DRUGIH DRŽAVA ČLANICA EUROPSKE UNIJE U IZBORIMA ZA PREDSTAVNIČKA TIJELA JEDINICA LOKALNE I PODRUČNE (REGIONALNE) SAMOUPRAVE

Članak 1.

Ovim se Zakonom uređuje ostvarivanje prava birača državljana drugih država članica Europske unije koji imaju prebivalište ili privremeni boravak u Republici Hrvatskoj prema Zakonu o strancima (u daljnjem tekstu: državljani druge države članice Europske unije) u izborima za predstavnička tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave (u daljnjem tekstu: jedinica).

Članak 2.

Državljanin druge države članice Europske unije, koji imaju prebivalište ili privremeni boravak u jedinici u kojoj se provode izbori imaju pravo birati članove predstavničkog tijela te jedinice i kandidirati se za člana predstavničkog tijela te jedinice.

Članak 3.

Državljanin druge države članice Europske unije dužan je podnijeti zahtjev za upis u popis birača nadležnom tijelu koje vodi popis birača prema mjestu prebivališta ili privremenog boravka, najkasnije 30 dana prije dana izbora.

Uz zahtjev za upis u popis birača osoba iz stavka 1. ovoga članka dužna je predočiti od javnog bilježnika ovjerenu izjavu, u kojoj je navedeno njezino državljanstvo, adresa njezina prebivališta ili privremenog boravka na području jedinice gdje se provode izbori, i izjavu da nije lišena prava glasovanja u državi članici Europske unije čiji je državljanin.

Članak 4.

Na postupak upisa u popis birača i zaštitu prava primjenjuju se zakonske odredbe o popisima birača.

Članak 5.

Nakon održanih izbora za predstavnička tijela jedinica državljanin druge države članice Europske unije koji je upisan u popis birača ostaje i dalje u popisu birača, a evidencija promjena odnosno brisanja iz popisa birača vodi se sukladno zakonskim odredbama o popisima birača.

Na zahtjev državljanina druge države članice Europske unije nadležno tijelo koje vodi popis birača dužno je istog brisati iz popisa birača.

Članak 6.

Državljanin druge države članice Europske unije može se kandidirati i biti izabran za člana predstavničkog tijela jedinica pod istim uvjetima koji vrijede za državljane Republike Hrvatske propisanim Zakonom o izboru članova predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i pod uvjetom da mu u Republici Hrvatskoj i državi članici Europske unije čiji je državljanin, nije pravomoćnom sudskom odlukom oduzeta poslovna sposobnost, odnosno da pojedinačnom presudom u kaznenom postupku ili presudom u građanskom postupku nije lišen prava na kandidiranje.

O načinu ostvarivanja prava glasovanja i kandidiranja državljanina druge države članice Europske unije za člana predstavničkog tijela jedinica, nadležno izborno povjerenstvo dužno je izvijestiti javnost sredstvima javnog priopćavanja.

Članak 7.

Ako se na listi za izbor članova predstavničkih tijela nalazi kandidat državljanin druge države članice Europske unije, uz listu kandidata ili uz kandidaturu mora biti priložena od javnog bilježnika ovjerena izjava kandidata u kojoj je navedeno njegovo državljanstvo i adresa njegova prebivališta ili privremenog boravka na području jedinice gdje se provode izbori i dokaz odnosno dokument nadležnih tijela vlasti države čiji je državljanin kojim potvrđuje da nije lišen prava da se kandidira u toj državi ili dokument da takva diskvalifikacija u toj državi nije poznata.

U slučaju da kandidat iz stavka 1. ovoga članka ne dostavi nadležnom izbornom povjerenstvu dokaz odnosno dokument nadležnih organa vlasti države čiji je državljanin kojim potvrđuje da nije lišen prava da se kandidira u toj državi ili dokument da takva diskvalifikacija u toj državi nije poznata, njegova kandidatura smatra se nepravovaljanom.

Nadležno izborno povjerenstvo utvrđuje pravovaljanost liste kandidata iz stavka 1. ovoga članka. O pravovaljanosti liste nadležno izborno povjerenstvo dužno je pismeno izvijestiti kandidata državljanina druge države članice Europske unije.

U slučaju da nadležno izborno povjerenstvo listu iz stavka 1. ovoga članka proglasi nepravovaljanom, kandidat državljanin druge države članice Europske unije, ima pravo prigovora nadležnom izbornom povjerenstvu odnosno u drugom stupnju pravo žalbe Ustavnom sudu Republike Hrvatske, sukladno odredbama o zaštiti izbornog prava propisane zakonom kojim se propisuje način, uvjeti i postupak za izbor članova predstavničkih tijela.

Članak 8.

Ovaj Zakon objavit će se u „Narodnim novinama“, a stupa na snagu danom pristupanja Republike Hrvatske Europskoj uniji.

O b r a z l o ž e n j e

Uz članak 1.

Ovom odredbom utvrđuje se sadržaj Zakona.

Uz članak 2.

Navedenom odredbom propisuje se da državljani druge države članice Europske unije, koji imaju prebivalište ili privremeni boravak u jedinici u kojoj se provode izbori imaju pravo birati članove predstavničkih tijela te jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave. Također se propisuje da se mogu kandidirati za člana predstavničkih tijela tih jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Uz članak 3.

U članku 3 predlaže se da je državljani druge države članice Europske unije dužan podnijeti zahtjev za upis u popis birača nadležnom tijelu koji vodi popis birača prema mjestu prebivališta ili privremenog boravka, najkasnije 30 dana prije početka izbora.

Također se predlaže da je uz zahtjev za upis u popis birača dužan predočiti od javnog bilježnika ovjerenu izjavu, u kojoj je navedeno njegovo državljanstvo, adresa njegova prebivališta ili privremenog boravka na području jedinice gdje se provode izbori, i izjavu da nije lišen prava glasanja u državi članici Europske unije čiji je državljani.

Uz članak 4.

Ovom odredbom propisano je da se na postupak upisa u popis birača i zaštitu prava primjenjuju zakonske odredbe o popisima birača.

Uz članak 5.

Ovom odredbom određuje se da nakon održanih izbora za predstavnička tijela jedinica državljani druge države članice Europske unije koji je upisan u popis birača ostaje i dalje u popisu birača, te se daljnja evidencija promjena odnosno brisanja iz popisa birača vodi sukladno zakonskim odredbama o popisima birača, te da je na zahtjev državljanina druge države članice Europske unije nadležno tijelo koje vodi popis birača dužno istog brisati iz popisa birača.

Uz članak 6.

U članku 6. predlaže se da se državljani druge države članice Europske unije može kandidirati i biti izabran za člana predstavničkog tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave pod istim uvjetima koji vrijede za državljane Republike Hrvatske propisanim Zakonom o izboru članova predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i pod uvjetom da mu u Republici Hrvatskoj i državi članici Europske unije čiji je državljani, nije pravomoćnom sudskom odlukom oduzeta poslovna sposobnost, odnosno da pojedinačnom presudom u kaznenom postupku ili presudom u građanskom postupku nije lišen prava na kandidiranje.

Također se predlaže da je o načinu ostvarivanja prava glasovanja i kandidiranja državljanina druge države članice Europske unije za člana predstavničkog tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, nadležno izborno povjerenstvo dužno izvijestiti javnost sredstvima javnog priopćavanja.

Uz članak 7.

Ovom odredbom utvrđuju se uvjeti pod kojim se državljanin druge države članice Europske unije može kandidirati, te se predlaže da ako se na listi za izbor članova predstavničkih tijela nalazi kandidat državljanin druge države članice Europske unije, uz listu kandidata ili uz kandidaturu mora biti priložena od javnog bilježnika ovjerena izjava kandidata u kojoj je navedeno njegovo državljanstvo i adresa njegova prebivališta ili privremenog boravka na području jedinice gdje se provode izbori i dokaz odnosno dokument nadležnih tijela vlasti države čiji je državljanin kojim potvrđuje da nije lišen prava da se kandidira u toj državi ili dokument da takva diskvalifikacija u toj državi nije poznata.

Također se predlaže da u slučaju da kandidat ne dostavi nadležnom izbornom povjerenstvu dokaz odnosno dokument nadležnih organa vlasti države čiji je državljanin kojim potvrđuje da nije lišen prava da se kandidira u toj državi ili dokument da takva diskvalifikacija u toj državi nije poznata, njegova kandidatura smatra se nepravovaljanom.

Nadležno izborno povjerenstvo utvrđuje pravovaljanost liste kandidata, te je o pravovaljanosti liste dužno pismeno izvijestiti kandidata državljanina druge države članice Europske unije.

U slučaju da nadležno izborno povjerenstvo listu kandidata proglasi nepravovaljanom, kandidat državljanin druge države članice Europske unije, ima pravo prigovora nadležnom izbornom povjerenstvu odnosno u drugom stupnju pravo žalbe Ustavnom sudu Republike Hrvatske, sukladno odredbama o zaštiti izbornog prava propisane zakonom kojim se propisuje način, uvjeti i postupak za izbor članova predstavničkih tijela.

Uz članak 8.

Ovom odredbom utvrđuje se dan stupanja na snagu Zakona.